

IP-62/2012

Zagreb, 13. ožujka 2012.

KAKO POBOLJŠATI ZAKONODAVNI OKVIR I PROVEDBU REFERENDUMA U HRVATSKOJ

- PREPORUKE –

Na temelju GONG-ove Analize referenduma u Hrvatskoj u odnosu na europske standarde, koja uključuje analizu hrvatskog pravnog okvira i postojeće prakse te komparativnu analizu rješenja iz zemalja članica EU, kao i prijedloga poboljšanja od strane organizacija civilnog društva, donosimo preporuke za unaprjeđenje postojećih referendumskih pravnih normi, te najrelevantnije adresate.

Preporuke vezane uz državni referendum (Hrvatski sabor, Vlada RH, Ministarstvo uprave)

- Propisati pitanja o kojima se ne može odlučivati na referendumu. U tom smislu bilo bi potrebno propisati da se pitanja ljudskih prava, poreznih davanja, državnog proračuna i ratifikacije međunarodnih ugovora ne mogu postavljati kao referendumsko pitanje.
- Smanjiti broj potrebnih potpisa za pokretanje državnog referenduma. Jedan od prijedloga može biti s 10% potpisa birača na 5%, u aktualnoj situaciji nerealnog broja birača u popisima birača.
- Produžiti rok prikupljanja potpisa. Jedan od prijedloga može biti na najmanje 2 mjeseca za državni, odnosno mjesec dana za lokalni referendum. Takav bi postotak i dalje ostao značajno viši u odnosu na postotke propisane u drugim analiziranim zemljama, ali ne bi djelovao obeshrabrujuće na inicijatore referenduma.
- Zakon bi trebao regulirati i sljedeća područja: promatranje referenduma, edukaciju birača, medijsko praćenje kampanje, transparentnost financiranja kampanje za referendum, glasanje birača s invaliditetom i birača koji nisu u mogućnosti pristupiti biračkom mjestu te glasanje izvan mjesta prebivališta na državnom referendumu.
- Propisati različite uvjete za raspisivanje referenduma kojim se odlučuje o ustavnom pitanju i za onaj kojim se odlučuje o zakonskom pitanju.

PROJEKT FINANCIJSKI
POTUPIRE EU

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA UDRUGE

- Osigurati da se odluka donesena na referendumu (posebno kada je isti pokrenut građanskom inicijativom) može promijeniti samo na referendumu ili najranije po isteku dvije godine od dana održavanja referenduma.
- Ustavni sud bi trebao, na zahtjev organizacijskog odbora, provjeriti je li sadržaj referendumskog pitanja u skladu s Ustavom prije nego Organizacijski odbor krene s prikupljanjem potpisa za referendum kako bi se već na početku odredilo ima li referendum koji pokreću građani pravnu i ustavnu osnovu. Potrebno je odrediti i rok za provjeru ustavnosti sadržaja referendumskog pitanja kako se ne bi blokiralo referendumsku inicijativu i odugovlačilo s njenim početkom.
- Od trenutka zaprimanja građanske inicijative za raspisivanje referenduma, Sabor ne bi smio više mijenjati pravila u vezi provedbe referenduma niti mijenjati zakonske odredbe koje su predmet referendumskog pitanja.

Preporuke vezane uz lokalni referendum i opoziv (Hrvatski sabor, Vlada RH, Ministarstvo uprave, županije, gradovi i i općine)

- Ujednačiti pravila za određivanje valjanosti lokalnog referenduma s onima za valjanost državnog referenduma u pogledu potrebnog broja birača koji su pristupili glasanju.
- Za valjani opoziv bi trebala biti potrebna minimalno ona većina koja je čelnika izabrala +1 glas

Tehničke preporuke (Hrvatski sabor, Ministarstvo uprave, Državno izborno povjerenstvo)

- Propisati službene obrasce za prikupljanje potpisa te uvođenje mogućnosti navođenja broja osobne iskaznice, umjesto OIB-a, do trenutka dok OIB eventualno ne bude istaknut na službenim identifikacijskim dokumentima.
- Potpise za državni referendum treba kontrolirati DIP kao neovisno tijelo te niža izborna povjerenstva koja odredi DIP za lokalni referendum, u suradnji s Ministarstvom uprave i tijelima državne uprave.
- Ustavni sud bi, u konačnici, trebao biti instanca žalbe nad odlukama Državnog izbornog povjerenstva o valjanosti prikupljenih potpisa ukoliko bi Državno izborno povjerenstvo bilo nadležno za utvrđivanje valjanosti potpisa, a ne kao što je trenutno Ministarstvu uprave nadležno bez mogućnosti žalbe.

